

A VILÁG KÖRÜLÖTTÜNK II.

A modul szerzője: IFA Műhely

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

1. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I/a Köszönjük többféleképpen!					
	A tanító felvázol egy helyzetet a gyerekeknek, miszerint az utcán mennek, ahol nagy a sürgésforgás. Csupa idegen veszi őket körül, senki sem törődik senkivel. A nagy forgatagban egyszer csak egy ismerős arc közeledik a gyerekek felé. 9 perc	Helyzetnek megfelelő kommunikáció Figyelem Gondolkodás Beszélőképesség Képzlet	Osztálymunka – drámajáték		P1 (Köszönjük többféleképpen!)
I/b Beszélgetés a köszönés formáiról. Mi határozza meg, kinek hogyan köszönünk?					
	A tanító beszélgetéssel rávezeti a gyerekeket arra, hogy mit jelent az „illem”. 6 perc	Figyelem Gondolkodás	Frontális osztálymunka – beszélgetőkör		P2 (Segítő kérdések)
I/c Totó: illemszabályok					
	A gyerekek 4-6 fős csoportokat alakítanak megszokott módon vagy szimpátia alapján. A csoportok rövid megbeszélés után eldöntik, hogy igaz vagy hamis-e az állítás. A szóvivő a piros kártyát emeli fel, ha hamis, a zöld kártyát emeli fel, ha igaz az állítás. A gyerekek megbeszélnek, ha egy csoport rosszul döntött. 10 perc	Együttműködés Tolerancia Logikus gondolkodás Döntési készség	Csoportmunka – megbeszélés, vita	D1 (Illemszabályok)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása					
II/a Szabályok a mindennapokban					
	A tanító minden csoportnak ad egy képet az alábbi témakörök valamelyikéből: közlekedés; osztályban; tisztálkodás; étkezés; öltözködés. A gyerekek megbeszélik, mit látnak, címet adnak a képnek, és szabályokat fogalmaznak meg a képen látható esemény kapcsán. 8 perc	Kommunikációs készségek fejlesztése Együttműködés Tolerancia Logikus gondolkodás	Csoportmunka – beszélgetés, problémamegoldás		D2 (Szabályok a mindennapokban)
II/b A csoportok bemutatói					
	A csoportok egy-egy szóvivőt választanak, aki felragasztja a képet a táblára, majd összefoglalja, mit láttak a képen. Minden csoporttag mond egy szabályt a saját képükkel kapcsolatosan. Az egyes csoportok kiegészítik a többi csoport által előadott szabályokat újabbakkal. 12 perc	Tervszerű munkavégzés Szókincsfejlesztés Árnyalt nyelvhasználat Figyelmesség Önbizalom	Kooperatív tanulás – csoportszóforgó	Gyurmaragasztó vagy mágnes, képek	
II/c Szabályok az öltözködésben					
	A tanító felszólítja a diákokat, hogy munkafüzetükben keressék meg azt a képet, melyen egy kislány egy ruhásszekrény előtt áll. A továbbiakban erről a képről beszélgetnek a gyerekek. 7 perc	Következtetés Szóbeli kifejezőkészség fejlesztése Logikus gondolkodás	Frontális osztálymunka – megbeszélés	D2 (Szabályok a mindennapokban)	P3 (Szabályok az öltözködésben)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/d Mikor hogyan öltözködünk?					
	<p>A tanító elmondja a diákoknak, hogy a korábban kialakított csoportokban dolgoznak tovább. Mindegyik csoportból egy-egy gyereket a csoport többi tagja körberajzol a kiosztott csomagolópapírokon.</p> <p>A tanító körbejár a csoportok között, kezében a szókétyákkal, melyekből a csoportszóvivők húznak egyet-egyét. A szókétyák mindegyikén egy-egy szempont van feltüntetve, amely szerint a csomagolópapírra rajzolt figurát a csoportnak fel kell öltöztetnie. A csoporttagok rárajzolják a megfelelő öltözéket az általuk készített körvonalra.</p> <p>17 perc</p>	<p>Ábrázolóképeség Esztetikai érzék Együttműködés Tolerancia Logikus gondolkodás</p>	<p>Kooperatív tanulás – plakát</p>	<p>Csomagolópapír, ceruzák, ecsetek, festékek</p>	<p>P4 (Rajzfigurák felöltöztetése adott szempontok szerint) Szókétyák a témák felirataival</p>
II/e Értékelés					
	<p>A csoportok a terem különböző, jól megközelíthető és látható részeire kiteszik az általuk elkészített képeket. Mindegyik csoport bemutatja saját képét, és indokolja az öltözékeket.</p> <p>10 perc</p>	<p>Figyelmes hallgatás Gondolkodás Kommunikációs készség Önbizalom</p>	<p>Kooperatív tanulás – bemutatás</p>	<p>Gyurmaragasztó</p>	
II/f Színház és túrázás					
	<p>A tanulók elmesélik a színházzal és a túrázással kapcsolatos saját élményeiket. Megvitatják a színházban és a túrázás közben helyénvaló viselkedési formákat és öltözeteket.</p> <p>6 perc</p>	<p>Asszociáció Árnyalt nyelvhasználat Figyelem Emlékezet</p>	<p>Frontális osztálymunka – megbeszélés</p>		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/g Évszakok és gyümölcsök					
	A gyerekek folytatják a beszélgetést az évszakoknak megfelelően felöltötött rajzok segítségével. Sorra veszik az évszakokat, és megbeszélik, hogy melyik évszakban milyen gyümölcsök teremnek vagy kaphatóak. Miután a tanulóknak sikerült mindegyik évszakhoz néhány gyümölcsöt találniuk, arról beszélgetnek, hogy hol lehet gyümölcsöket és zöldségeket vásárolni. 5 perc	Logikus gondolkodás Árnyalt nyelvhasználat Emlékezet	Frontális osztálymunka – beszélgetés		
II/h Piacon					
	A diákok eljátsszák, hogy egy piacon vannak. 10 perc	Rögtönzés Tapasztalatok gyakorlati alkalmazása Együttműködés Szókincs Kreativitás Ötletgazdagság Rugalmasság	Frontális osztálymunka – szituációs játék	Behozott gyümölcsök és zöldségek	P5 (Situációs játék: Piacon)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III/a Saláták készítése					
A	A csoportok salátákat készítenek a gyümölcsökből és zöldségekből, majd megkínálják vele társaikat és a pedagógusokat. A vendéglátás közben a diákok alkalmazzák a szerzett ismereteiket, az udvariassági formulákat. 25 perc	Tervszerű munkavégzés Tolerancia Együttműködés Árnyalt nyelvhasználat Testbeszéd Kreativitás Figyelmesség Finommozgás	Csoportmunka – közös munka	Behozott gyümölcsök és zöldségek, kések, villák, szalvéták, tálak, tányérok, öntetek (olívaolaj, joghurt)	
B	A tanító A/4-es papírokra egyenként felírja az évszakok nevét, majd a terem 4 sarkába ragaszt közülük egyet-egyét a falra. A tanító ezek után az évszakok neveit tartalmazó kártyákkal körbejár a csoportok között, és minden csoport húz egy kártyát. Mindegyik csoport felkeresi az általa húzott kártyán feltüntetett évszakot a terem valamelyik sarkában. A csoportok ezek után az általuk húzott évszaknak megfelelő dolgokat, ruhákat, gyümölcsöket rajzolnak, vagy készítenek gyurmából. 30 perc	Tapasztalatok összegzése Együttműködés Kreativitás Figyelmesség Ötletgazdagság Alkotókészség Finommozgás	Kooperatív tanulás – sarkok	Zsírkréta, rajzpapír	P6 (Sarkok) Gyurmaragasztó, gyurma, A4-es papírok az évszakok nevével, kártyák az évszakok nevével

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök /melléletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Értékelés					
A	A gyerekek értékelik saját munkájukat és azt, hogy hogyan érezték magukat a csoportban. 3 perc	Önértékelés Önismeret Önkritika Emlékezet Véleményalkotás Véleménynyilvánítás	Frontális osztálymunka – értékelés, megbeszélés		
B	A gyerekek arról beszélnek, hogy mit tanultak az órán, mi az, amit ezekből eddig nem tudtak. 3 perc	Értékelés Emlékezet, Véleményalkotás Kifejezőkészség	Frontális osztálymunka – értékelés, megbeszélés		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 KÖSZÖNJÜNK TÖBBFÉLEKÉPPEN!

„Az utca zajai felelevenednek. Mindenki jön-megy. Nem foglalkoznak egymással az emberek.

Most ismerősök jönnek velem szemben, köszöntöm őket! Próbáljatok minél többféleképpen köszönni egymásnak!”

Különbféle szituációk jönnek létre, ennek megfelelően köszönjenek egymásnak az emberek. A párok minden esetben cseréljenek is szerepet!

Gyerek	–	gyerek
Gyerek	–	szülő
Testvér	–	testvér
Szülő	–	barát
Szülő	–	tanító
Tanítvány	–	tanító
Tanító	–	tanító

P2 SEGÍTŐ KÉRDÉSEK

Kinek mi jut eszébe arról a szóról, hogy illem? Milyen példákat tudnak elmesélni, amit az illemszabályok határoznak meg? Kiktől ismerik ezeket a szabályokat?

P3 SZABÁLYOK AZ ÖLTÖZKÖDÉSSEN

A tanító a következő szempontokat veszi figyelembe a megbeszélés során: mit csinál a kislány, mi alapján választhat ruhát, a tanulók melyik évszakban hogyan öltözködnek, az évszakokon kívül mi befolyásolhatja még a diákok ruhaválasztását (például az alkalom).

P4 RAJZFIGURÁK FELÖLTÖZTETÉSE ADOTT SZEMPONTOK SZERINT

A szókártyákon szereplő szempontok összeállításakor figyelembe kell venni, hogy ez a feladat továbbmutat a következő feladatra, ezért a négy évszak mindegyike szerepeljen a szókártyák között. Ezeket, a csoportok létszámától függően, ki lehet egészíteni tevékenységekkel (például túrázás, síelés, úzás) vagy alkalmakkal (például Karácsony, színházlátogatás, múzeumlátogatás). Attól függően, hogy a gyerekek tudnak-e olvasni, az egyes szókártyákon szerepelhetnek szavak vagy piktogramok.

P5 SZITUÁCIÓS JÁTÉK: PIACON

A piacon a diákok által otthonról hozott zöldségeket és gyümölcsöket lehet kapni. A tanító kiválaszt két csoportot, melynek tagjai árusok, a többi csoport tagjai pedig vevők lesznek. A diákok a tanító útmutatása szerint átrendezik a termet, hogy legyen hely mozogni, és mind-egyik eladónak legyen helye árulni portékáját. A tanító a zöldségeket és gyümölcsöket szétosztja az árusok között, akik ezután elfoglalják a helyüket, ahol árulni fognak.

A tanító felhívja a gyerekek figyelmét arra, hogy ügyeljenek, miként beszélnek és viselkednek a piacon. Fontos, hogy a megfelelő megszólításokat és köszönési formákat használják, a megfelelő módon kérjenek valamint, a vásárlás után ne felejtssenek el fizetni.

P6 SARKOK

Ha a diákok nem tudnak még olvasni, akkor egy-egy, az adott évszakra jellemző rajz kerüljön a papírlapokra, illetve a kártyákra.

P7 ÉRTÉKELÉS

Az értékelésnél az „A” és „B” variáció választható (gyerekek önértékelése). A gyerekek értékeléstől függetlenül a pedagógus értékelése nem maradhat el!

Segítő kérdések, befejezetlen mondatok az önértékeléshez:

Mennyire voltam aktív szereplője a csoportnak?

Meg tudtam valósítani azt, amit szerettem volna?

Ha nem, mi lehetett ennek az oka?

Jól éreztem magam a csoportban, mert...

Jobban éreztem volna magamat, ha...

Szemponatok a pedagógus értékeléséhez:

Önmagukhoz képest hogyan dolgoztak a diákok?

Ki milyen aktív volt?

Hogyan dolgoztak a diákok csoportban?

P4 IDŐTENGELY

A függőleges, csomagolópapírra rajzolt, szimmetrikusan használt kb. 1,5–2 m-es időtengelyre kerülnek közös munkával a napszakokat jelképező ikonok. Legalul a reggeli képek, legfölül az esti utolsó kép az ágyról. Azért ilyen nagy a plakátunk, hogy a rajzok később jól mellérendezhetőek legyenek. Beszéljünk arról, hogy mit tesznek a gyerekek minden reggel, minden délben, délután, este. (Ha tudnak írni, akkor írjanak listát.)

A gyermekek saját napjuk ismétlődő pillanatairól készült rajzait (II/4 feladat) ismét közös döntéssel helyezzük el az időtengely jobb (a jövőt sugalló) oldalán.

Ha a vendég nagyszülővel sikerült napi időbeosztásáról beszélni, és annak elemeit is egy-egy rajzon ábrázolni, akkor ezeket is rögzíthetjük az időtengely bal oldalára.

Ha minden képet rögzítettünk, jöhet az összehasonlítás: van-e és mi a különbség nagypapa és a mi napunk, időtengelyünk között? Ki dolgozik többet? Ki alszik többet? Ki hányszor eszik napjában? Kinek mesélnek este és kinek nem? Melyek a népszerűbb és népszerűtlenebb napszakok?

P5 TÁRGYAK

Hangozzanak az osztályozáskor ezek a kifejezések: tisztálkodás, szabadidő, főzés, öltözködés stb. Hasonlítsuk össze a tárgyakat a mostanában használt tárgyakkal. Fontos, hogy a tárgyakat használat előtt és után őrizzük zárható helyen.

P6 KÉPEK

Kérdések a beszélgetéshez: Ismered, aki a képen látható? Hány éves a képen? Ma hány éves? Hány éves lehetne?

P7 KÉSZÜLŐDÉS

Beszéljük át a gyerekekkel, hogy mire kell gondolni, mire kell időt szánni a vendéglátás során.

A szószólók megválasztása lehet önként jelentkezés alapján, a gyerekek ajánlatai alapján. A legbátrabbak szerepeljenek a vendéglátás elején!

A vendéglátás menete lehet:

- A vendég köszöntése (szószóló 1.)
- Az osztály bemutatkozása (szószóló 2.)
- A vendég leültetése (szószóló 3.)
- A kiállítás bemutatása (szószóló 4–6.)
- Beszélgetés a nagypapa/nagyanya gyerekkoráról (a tanár vezeti majd)
- Búcsúzás, ajándék a vendégnek (Például egy rajz) (szószóló 7.)